

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Onder het begrip weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente Renswoude om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen, zodat het afgesproken gemeentelijke takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Dit komt tot uitdrukking in de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de niet afgedekte risico's.

Wettelijk beleidskader

De onderwerpen die verplicht zijn in deze paragraaf worden als volgt in artikel 11 van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) beschreven.

1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
 - a) de weerstandscapaciteit, zijnde middelen en mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
 - b) alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.
2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat tenminste:
 - a) een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
 - b) een inventarisatie van de risico's
 - c) een beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn te ondervangen. Reguliere risico's - risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn - maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Deze worden anderszins opgevangen.

Risico's zijn, in het kort gezegd, incidentele mee- en tegenvallers die niet te voorzien en te meten zijn, doch waar wel rekening mee moet worden gehouden.

Gemeentelijke regelgeving

In de "Financiële beheersverordening gemeente Renswoude 2017" zijn geen richtlijnen vastgelegd voor risicomanagement en weerstandsvermogen. Er is dan ook geen uitwerking in de vorm van een nota waarin het beleidskader voor risicomanagement en het noodzakelijk geachte weerstandsvermogen vastgelegd. Dit gebeurt via de paragraaf weerstandsvermogen.

Solide financieel beleid

De gemeente Renswoude kiest voor een solide financieel beleid en streeft behoud van een structureel gezonde financiële positie na. Dit uitgangspunt bepaalt de relevantie van ons weerstandsvermogen in relatie tot ons risicomanagement. Immers, een gezonde financiële positie is nodig voor het in stand houden van het niveau van voorzieningen binnen onze gemeente. Maar een sluitende begroting alleen is niet meer voldoende. De gemeente Renswoude loopt, net als andere gemeenten, bij de uitvoering van haar taken financiële risico's. Dit risico lijkt toe te nemen door uitbreiding van het takenpakket en een complexer wordende samenleving waarin burgers en instellingen sneller zijn claims in te dienen.

Een eigen financiële buffer ofwel weerstandsvermogen is nodig om te voorkomen dat financiële tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstelling.

Wij hebben samenvattend de volgende doelen van ons financiële beleid geformuleerd:

- het behoud van een gezonde financiële positie;
- een structureel sluitende begroting;
- voldoende weerstandsvermogen in relatie tot de risico's.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toezichthouder

Niet alleen wijzelf, ook de toezichthouder heeft bijzondere belangstelling voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Voor het beoordelen van de financiële positie wordt door de provincie naast het criterium "het sluitend zijn van de gemeentelijke begroting" tegenwoordig ook het criterium "een sluitende meerjarenraming" toegepast. Maar de kale cijfers alleen overtuigen onvoldoende. Het toezicht is steeds meer risico georiënteerd, vanuit het perspectief van "duurzaam financieel beleid". Steeds meer bepalend voor de financiële positie is namelijk of de begroting ook in de toekomst in evenwicht blijft, mochten zich financiële problemen voordoen als gevolg van risico's die de gemeente loopt of neemt. Ook hoe we omgaan met risico's en wat de kwaliteit van ons risicomanagement is, is onderwerp van toezicht.

Risicopositie

Op basis van het beleid wordt de risicopositie bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet. Voor de beoordeling is de onderstaande schaalindeling gehanteerd.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's opgenomen. Per risico is de kans dat het risico zich voordoet en de verwachte maximum impact van het risico geschat. Hierbij zijn alleen risico's meegenomen die - een financiële impact hebben van € 50.000 of meer;

- de kans dat het risico zich in werkelijkheid voordoet groter is dan 10%;
- de kans maal de impact minimaal € 50.000 bedraagt;
- en incidenteel zijn (structurele risico's worden opgenomen in de begroting).

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. In onderstaande tabel zijn de risico's per onderwerp opgenomen.

Hierbij worden de volgende schaalindelingen als leidraad gehanteerd.

Schalen voor de inschatting van de kans:

Groot:	Waarschijnlijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is groot.
Gemiddeld:	Mogelijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is gemiddeld.
Klein:	De kans dat de gebeurtenis zich voordoet is klein.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risiko's	Maximum	Kans	Benodigde weerstandscapaciteit
Balansrisico's			
Gegarandeerde geldleningen van derden	551.254,--	Klein	55.125,--
Projecten grondexploitatie		Gemiddeld	
Beekweide	0,--		0,--
Locatie Doest	1.083.000,--		541.500,--
Groot Overeem	0,--		0,--
Het Dorpshart	754.000,--		377.000,--
Begrotingsrisico's			
Gemeenschappelijke regelingen	860.000,--	Klein	86.000,--
Bouwleges (afhankelijk van de raming)	180.000,--	Gemiddeld	90.000,--
Planschade	100.000,--	Klein	10.000,--
Onderhoud (school)gebouwen			*
Onderhoud overige kapitaalgoederen			**
Meer beroep op voorzieningen (bijstand, schuldhulp, etc.)	50.000,--	Gemiddeld	25.000,--
Decentralisaties	300.000,--	Groot	300.000,--
Minder uitkering gem.fonds.	200.000,--	Groot	200.000,--
Organisatierisico's			
Personeelskosten bij ziekte vast personeel	2.000.000,--	Klein	200.000,--
Totaal gewenste weerstands capaciteit			1.884.625,--

Toelichting risico's

Toelichting op bovengenoemde risico's en de berekende bedragen

Gegarandeerde geldleningen van derden.

Deze bestaan uit een bedrag van € 144.400,-- aan gegarandeerde hypothecaire geldleningen van particulieren. De WOZ- waarde van de woningen waar deze gegarandeerde betrekking op hebben bedraagt € 1.576.000,--. Het bedrag aan gegarandeerde geldleningen bedraagt gemiddeld 9% van de WOZ-waarde. Hierdoor is het risico dat er t.a.v. deze leningen een beroep op de garantstelling door de gemeente zal worden gedaan uiterst beperkt.

De gemeente heeft verder tot een bedrag van € 407.000,-- geldleningen gegarandeerd van verenigingen in Renswoude. Ook het risico dat de gemeente op deze garantstelling zal worden aangesproken is beperkt.

Projecten grondexploitatie

Het project het Dorpshart zit in de exploitatie van het Woningbedrijf. Voor dit project is een verliesvoorziening gevormd van € 3.661.000,--. De verwachting bestaat dat dit voldoende is om dit project te realiseren.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Gemeenschappelijke regelingen

De lasten van de gemeenschappelijke regelingen worden over het algemeen over de deelnemende gemeenten verdeeld naar rato van het aantal inwoners. Hierdoor is Renswoude voor slechts een klein deel van het nadeel van deze gemeenschappelijke regelingen aansprakelijk.

Onder deze noemer zijn de risico's t.a.v. de volgende regelingen meegenomen:

Veiligheidsregio Utrecht	risico maximaal	€	297.000,--
IW4 Bedrijven (soc.werkvoorziening)	risico maximaal	-	13.000,--
Vitras CMD maatsch.werk	risico maximaal	-	70.000,--
G.G.D. Midden Nederland (gez.heidszorg)	risico maximaal	-	122.000,--
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	risico maximaal	-	348.000,--
Regio FoodValley	risico maximaal	-	10.000,--
Totaal		€	860.000,--

Onderhoud schoolgebouwen

De reserve huisvesting onderwijs (per-1-1-2018 € 439.668,--) wordt voldoende geacht om deze risico's op te vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De reserve riolering (per 1-1-2018 € 139.717,--), de voorziening riolering (per 1-1-2018 €1.015.159,--) en de reserve groot onderhoud openbare gebouwen (per 1-1-2018 € 447.417,--) worden voldoende geacht om deze risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Hierbij kan worden gedacht aan de algemene reserve en onbenutte belastingcapaciteit. Ondanks dat het eigen vermogen (reserves) een grote rol speelt, is ook de begroting van fundamenteel belang, omdat de rente van de reserves als dekkingsmiddel in de exploitatie is opgenomen. Bij het inzetten van de reserve voor een calamiteit zal er in de begroting een dekkingsprobleem ontstaan.

De weerstandscapaciteit is als volgt te berekenen:

Begroot saldo algemene reserve per 1 januari 2018:	€	2.435.886,00
Onvoorzien	€	36.000,00
Onbenutte belastingcapaciteit OZB (woningen) eigenaren $0,1107\% \text{ -/ - } 0,0850 = 0,0257\% \times € 389.600.000,00$	€	100.127,00
Gemeentelijke objecten niet voor de publieke dienst bestemd (de huidige WOZ-waarden min de balanswaarden)	€	<u>746.983,00*</u>
Totale weerstandscapaciteit algemene dienst:	€	3.318.996,00

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

* Specificatie objecten niet voor de openbare dienst bestemd:

	WOZ- waarde	Balanswaarde	Vershil
Van Reedeweg 97	€ 175.000,00	€164.100,00	€ 10.900,00
De Hokhorst voetbal	€ 735.000,00	€ 41.485,00	€ 693.515,00
Grond carports Van Red	€ 54.000,00	€ 11.432,00	€ 42.568,00
Totaal	€ 964.000,00	€217.017,00	€ 746.983,00

Het Woningbedrijf verdient hier een afzonderlijke vermelding.

Het verschil tussen de huidige WOZ-waarde en de balanswaarde van het Woningbedrijf bedraagt € 47.734.000,--.

Uiteraard is het zo, dat woningen van een woningbedrijf, zeker in de huidige tijd, niet heel gemakkelijk kunnen worden getransformeerd tot liquide middelen, maar desondanks lijkt het ons wel reëel een deel van de waarde van deze woningen te betrekken bij de berekening van de weerstandscapaciteit. Wanneer we 10 % van het verschil tussen de balanswaarde en de WOZ- waarde van deze woningen meenemen levert dit een weerstandscapaciteit op van 10 % van € 47.734.000,-- = € 4.773.400,--

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente Renswoude bedraagt dan :

Weerstandscapaciteit algemene dienst (afgerond)	€ 3.319.000,--
Weerstandscapaciteit woningbedrijf (afgerond)	€ 4.773.400,--
Totale weerstandscapaciteit	€ 8.092.000,--

De noodzakelijke weerstandscapaciteit is € 1.884.625,--

De weerstandscapaciteit van de gemeente (exclusief

Woningbedrijf) is

€ 3.3119.000,--

De weerstandsratio is : $\frac{€ 3.319.000,00}{1 \% \text{ van } € 1.884.625} \times 1 \% = 176 \%$